

HOE GAAT HET ELDERS ?

IN DE PRESBYTERIAN Church U.S.A., de presbyteriaanse kerk voornamelijk in de noordelijke staten van dat land (die van de zuidelijke staten heet Presbyterian Church U.S.) is op dit ogenblik ook een voorstel aan de orde om vrouwen toe te laten tot het ambt van predikant. De Algemene Vergadering van deze kerk, die de plaats inneemt van onze Generale Synode, van voorjaar 1955 besloot met bijna algemene stemmen dit voorstel aan de kerk voor te leggen. Nu wordt het deze winter in de 257 presbyteries, die met onze classicale vergaderingen gelijk te stellen zijn, behandeld. Op de Algemene vergadering zijn er een zeer groot aantal gedelegeerden, soms 2000 of meer, mannen en vrouwen, maar er wordt enkel door de presbyteries gestemd. In de presbyteries zijn er alleen mannelijke afgevaardigden. Vóór Kerstmis was van ongeveer een kwart van de presbyteries de beslissing bekend: in de verhouding van ± 5 vóór en 1 tegen.

MIJ KWAM EEN overzicht in handen van de beslissingen van deze kerk in deze materie over een tijd van 120 jaar. Het is interessant om hier de gang van zaken te volgen en de geleidelijke ontwikkeling te zien, die zich in het besturend orgaan van deze kerk voltrok.

In 1832 ging een pastorale brief uit, waarin „aan vrome vrouwen werd toegestaan onder elkaar voor gebed en gedachtenwisseling bijeen te komen”, maar om dit in het openbaar of in gemengde (promiscuous!) samenkomsten te doen, moest wegens de uitspraken van de Heilige Schrift als radicaal verboden worden beschouwd.

In 1872 werd deze uitspraak nadrukkelijk herhaald in een besluit van de Alg. Verg., omdat er blijkbaar hier en daar geen rekening mee werd gehouden. Zo ook in 1878 toen een predikant er tegen in verzet was gekomen. De Alg. Verg. sprak toen uit dat zij zich woordelijk bij de vroegere uitspraak aansloot.

In 1892 komt het eerste positieve geluid in zake medewerking van vrouwen in de kerk: de dringende noodzaak van een meer systematische scholing van kerkelijke medewerkers wordt ingezien en men vraagt de instelling van opleidingsinstituten voor „godly women”, die door kerkeraden of presbyteries worden aanbevolen.

In 1893 volgt een ander belangrijk besluit. De Alg. Verg. blijft bij haar opvatting dat het verboden is de vrouw tot het ambt en tot spreken en bid-

den in openbare en gemengde samenkomsten toe te laten. Maar de Alg. Verg. wil er zich niet over uitspreken of dit ook voor „social meetings” zou gelden. Zij kan de aangehaalde schriftgedeelten niet beschouwen als ook te verbieden dat vrouwen zouden medewerken in sommige „assemblies of worship in the church”. Zij wil dat gaarne aan het oordeel van plaatselijke predikanten en kerkeraden overlaten.

HET ONDERWERP laat de kerk niet met rust, want weer is er een uitspraak van de Alg. Verg. van 1894. Ditmaal valt op dat er niet meer van een verbod, maar van het ontbreken van een gebod in de bijbel en van een voorschrift in de kerkorde dienaangaande gesproken wordt. Maar in 1896 volgt weer een bevestiging van de beslissing van 1878, die „in volmaakte overeenstemming is met onze kerkorde”.

Er komt nu even rust, maar in 1912 begint het opnieuw. Een presbytery heeft weer een uitspraak gevraagd en wel over de vraag of een presbytery een vrouw als „candidate for the ministry” kan aannemen. Het antwoord van de Alg. Verg. is, dat zij van harte staat achter het belangrijke werk dat door vrouwen in de kerk wordt verricht, maar dat het „inexpedient” (onvoorstandig) zou zijn voor een presbytery, vrouwen als kandidaten onder haar zorg te nemen.

In 1920 gaat het om de positie van de „deaconess”. Duidelijk wordt vastgelegd, dat het hier gaat om personen, die niet door de kerk geroepen zijn, maar om „self-chosen candidates”, dus vrouwen die zichzelf voor de dienst aanbieden. Verder, dat zij wel in een samenkomst van de gemeente onder gebed tot die dienst kunnen worden ingeleid, maar dat dit geen „ordination” betekent. Wel wordt dit diaconesseschap als iets blijvends beschouwd, want het vervalt niet met de uitoefening van een bepaalde functie in de kerk.

IN DITZELFDE JAAR dient de Alg. Verg. echter ook een voorstel in bij de presbyteries om het ouderlingschap voor vrouwen open te stellen. In 1921 verhouden de stemmen hierover zich dan: 139 vóór, 125 tegen, blanco 37. Deze meerderheid werd, gezien de stemmingen in de presbyteries, niet als voldoende beschouwd en het voorstel was dus afgewezen.

In 1929 wordt het voorstel herhaald, ditmaal met betrekking zowel tot pre-

dikanten als tot ouderlingen. (Over diakenen wordt in dit alles nooit gesproken.) In 1930 is de uitslag wat de predikanten betreft: 170 tegen, 108 vóór, geen blanco en dus is het afgewezen. Voor de ouderlingen werden 158 stemmen vóór, 118 tegen en 7 blanco uitgebracht en dit werd dus aangenomen. (Op het ogenblik zijn er onder de ± 70.000 ouderlingen in deze kerk ± 3000 vrouwen.)

In 1938 werd een uitvoerige ordinantie aanvaard met betrekking tot „commissioned church workers”, dus een soort „bedieningen”. Het valt op dat het in deze ordinantie gaat om „personen”, „kandidaten” voor deze positie, maar nergens wordt aangegeven dat er verschil tussen mannen en vrouwen zou worden gemaakt. Wel wordt met nadruk vermeld, dat dit niets met „ordination” te maken heeft. In 1946 waagt de Alg. Verg. weer een poging om het predikantsambt voor vrouwen te doen openstellen. In 1947 is de uitslag weer negatief: 128 tegen, 100 vóór en 8 blanco. Maar nu zoekt men een andere weg en een voorstel om mannen en vrouwen onder bepaalde voorwaarden als „lay preachers” toe te laten, wordt aangenomen met 138 stemmen vóór, 93 tegen en 4 blanco. Het interessante bij deze stemming was, dat 138 stemmen precies de vereiste meerderheid vormde (in verband met het aantal daarin begrepen presbyteries). Telkens voor de tijd van drie jaar kunnen mannen en vrouwen door een kerkeraad onder goedkeuring van het betrokken presbytery, daartoe worden aangewezen. Zij kunnen prediken en onderricht geven, maar mogen onder geen beding de sacramenten bedienen of huwelijken bevestigen.

In 1953 komt een voorstel uit de presbyteries. 66 Presbyteries dienen gezamenlijk een voorstel in, dat leidt tot het besluit van de Alg. Verg. van voorjaar 1955, dat nu bij alle presbyteries in behandeling is.

IN VERBAND MET het feit dat overeenstemming met kerken, waarmee wij in de oecumene verbonden zijn, telkens weer als een belangrijke factor voor de beslissing in de N.H. Kerk naar voren wordt gebracht, is het voor ons zeker van belang kennis te nemen van de ontwikkeling in een der grootste kerken van de Wereldbond van Hervormde en Presbyteriaanse kerken, waarvan ook de Ned. Herv. Kerk deel uitmaakt.

—C. M. v. ASCH v. WIJCK

VOOR DAG EN DAUW

Vervolg van pagina 404

warmt zich het best. En zo krachtig is die liefde, als alleen de liefde van God maar zijn kan. En nu gebeurt er wat, ja iets groots, uitgerekend op de kruisheuvel Golgotha. Zo krachtig straalt het stille liefdevuur uit, dat de ene moordenaar het te kwaad krijgt. Al is hij ook zo hard als een bikkel, nu begint hij te ontdooien. Hij begint met zijn makker te bestraffen over zijn woorden vol haat en opstand ook tegenover Jezus. Hij herinnert hem hoe zij ontvangen naar ze verdiend hebben, maar Deze, zo zegt hij, heeft „niets onbehoorlijks” gedaan. Ja, hij gaat nog verder, deze man, die in zijn leven niet tevreden is geweest met de bestaande orde, krijgt nu de Mens in het vizier, wiens leven een afspiegeling is van de Orde, waarin wel gehandeld wordt naar het behoort, n.l. de Orde der Liefde, de Orde van het Koninkrijk van God.

Hoor, hoe hij al begint te belijden en God te verheerlijken in dit zijn lijden. Zie, hoe deze mens een visie krijgt op Jezus, hoe hij Hem gaat zien, niet als een roemloos stervend idealist, een dwaas eigenlijk, maar als iemand die heen gaat om een Koninkrijk te beerven, „als het loon op zijnen strijd”.

HIJ ZIET, — op het laatste nipper-tje nog —, hoe de orde die in deze wereld heerst overwonnen gaat worden door Gods Orde, de Orde van Jezus, de Orde van het Koninkrijk van God. Schoon is dat, zo schoon dat hij gaat uitroepen: Heer, gedenk mijner als Ge in uw Koninkrijk komt. Hoe durft hij eigenlijk, de schurk, die heel zijn leven niets anders gedaan had dan nemen, schaamteloos nemen, — terwijl heel het leven toch terug te voeren is tot een spel van geven en nemen, op vrijwel alle gebied —, hoe durft hij nu een plaats te verzoeken in het Rijk van God?

HIJ WAAGT HET, omdat hij iets is gaan beseffen van de Verzoening van Godswege, die hier aan het licht komt, omdat hij a.h.w. meegezogen en verzwolgen wordt in de zee van de oneindige liefde van God. En inderdaad hij krijgt gelijk als van het middelste kruis het antwoord klinkt, het amen op dit zijn ja tot God, n.l. Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.

—J. BOEKEE

* En het is nog waar ook, want het Ev. is immers der Joden een ergernis en der Grieken een dwaasheid.

** En ook dit is een waarheid, zo groot als een koe, zij het een halve, hetgeen nog erger is dan een hele leugen.

en soms hang ik tot half één tegen de ramen. Ze hebben bouwplannen”. „O”, zeiden alle spinnen tegelijk, „dan is het duidelijk”.

„Waar gaat het over”, informeerde de wijze voorzitter. „Kerkbouw”, meende de spin, die aan het woord was. „Mijn afdeling”, gilde geluidloos de afgevaardigde uit de nieuwbouw-buurt. — „Monden dicht”, oordeelde het bewind, waarop alle lijven een millimeter daalden. „Niet aan de orde, er is toch bouwstop voor geestelijke zaken”.

DE ÉÉN NA DE ANDER bracht verslag, sommigen hadden blijkens hun mededelingen opdracht directiekamers van fabrieken te bespionneren, anderen hadden bij architecten-vensters post gevat.

Eén van de giftige spinnen had zijn observatieterrein voor het venster van de ontvanger der belastingen.

„Uw ervaring”, mompelde de oude spin, toch wat onder de indruk. De giftige spin kroop brutaal naar voren: „De aanslag van de predikanten heb ik gezien, de betalingsstroken waren allen aanwezig, de ontvanger heeft geen moeite met de inning”.

„Hoe is het mogelijk”, moest de kleine rode spin weer opmerken.

„Nog één keer, lelijke zuil-spin” (het ergste scheldwoord van hun kaste), „of we vreten je allemaal op”, vonnis-te de oude en zeer wijze spin. Alle spinnen keken begerig naar hun eventueel dessert, maar dit wreef aandachtig één van zijn voorpoten, daarbij overwegende of het niet beter zou zijn

een eigen zaak te beginnen. „Dat doen de Christenen ook als ze het niet met elkaar eens worden”, mompelde hij tegen z'n buurvrouw, die dit niet begreep en geraakt wat van hem weg schoof.

PLOTSELING SCHOKTEN alle spinnen op hun poten. Een hevig lawaai beneden, deed hen diep in hun lijfgarde verstijven. De twee deuren van de loggia werden opengegoid, een vrouw en een man traden naar buiten en zochten een makkelijke zit uit. De maan stond hoog aan de hemel en gluurde nieuwsgierig door de bladerkroon van de oude noot. Alle spinnen hielden zich stiller dan stil. De twee mensen beneden ook. Ze waren moe, het was na een lange vergadering nacht geworden, maar ze zagen er niet ontevreden uit. Zij leken op mensen die de kunst verstonden alle bittere dingen op tijd van zich af te schudden en te bedenken dat er nog veel was om samen blij over te zijn.

DE MAN ZEI na een poos: „Op zo'n avond zoals deze begrijp je niet dat iemand zich kan opwinden als hij zijn zin niet krijgt”. En de vrouw antwoordde alleen maar: „Alles komt goed”.

Toen keek ze naar boven en gaf een gil: „Moet je zien, wat een vieze spinnen allemaal”.

Maar haar man begon te lachen: „'t Doet me ergens aan denken!”

Blijkbaar had hij zijn werk toch niet helemaal losgelaten.

—J. B. OSKAMP

CONFERENTIE PROF. VAN DER LEEUW-STICHTING van 7—8 april 1956 op „Den Alerdinck”

Het is voor de leiding van „Den Alerdinck” bepaald een vreugde U te mogen uitnodigen tot het bijwonen van een conferentie, die in overleg met de *Professor van der Leeuwstichting* op het Hervormd Vormingscentrum „Den Alerdinck” zal worden gehouden van 7—8 april a.s.

De naam en de betekenis van Professor van der Leeuw is in brede kring in ons land een begrip geworden. De van der Leeuw-Stichting mag dit begrip — **CONFRONTATIE** van GELOOF en KUNST — levend houden en verder dragen. Dit verder-dragen betekent in dit geval: *de provincie indragen*.

Daarom is het een unieke gelegenheid voor alle belangstellenden in onze Noordelijke provincies om van gedachten te kunnen wisselen en actief te mogen meewerken aan dit weekend. Het thema zal ons terugwer-

pen op de kunstvorm, die wij aan de kerk geven, aan onze Godsdienstoefening en aan het huis, waarin wij wonen of verlangen te wonen.

Programma:

Zaterdag 7 april: 5.30 uur: Opening door Ds. W. Barnard; 7.30 uur: „Kunstgevoel en Kerkbesef”, Ds. W. Barnard, Studie-secretaris der Van der Leeuw-Stichting.

Zondag 8 april: 10.00 uur: Huisdienst „Het feest der Liturgie”, Da. K. van Drimmelen; 11.30 uur: Oefening tot het feest. Kerkmuziek en zang m.m.v. G. Kievit, Cantor-organist, Emmeloord; 14.30 uur „De stijl van onze woninginrichting”, W. J. Jansen, architect te Amsterdam.

De conferentie staat onder leiding van Da. W. Barnard en Mejuffrouw Da. K. van Drimmelen.

De kosten bedragen f 7.50 per persoon. Opgaven, liefst zo spoedig mogelijk, aan Administratie „Den Alerdinck”, Laag-Zuthem (Ov.).